

Sokolič v letu 1924.

ov od nog do glave stopa letos »Sokolič« pred svoje naročnike in čitatelje. Prepričani smo, da bo vsem všeč po svoji zunanosti, saj je ves sokolski kakor njegovi čitatelji: sokolska deca in naraščaj. Že ovojna stran kaže, da je list namenjen sokolski mladini. Solnce žari izza hribov, v ospredju pa pripenja Sokoličica lipov venec na prapor, ki ga drži Sokolič. Iz daljave pa hiti proti njima sokol, ptič sinjih višav, simbol sokolske misli.

In kaj porečete k naslovni sliki našega lista. Na cvetni livadi stoji studenec, ki napaja našo sokolsko mladino s pravim sokolskim duhom. Iz srca sokola z razprostrtimi krili žubori čista studenčnica — sokolski nauki, ki vam jih donaša s svojim čtivom naš list, zato se v svetlih črkah blesti nad studencem napis »Sokolič«. In kot čuvarja tega čistega studenca pa stojita ob straneh dva čvrsta sokola, ki z bistrim očesom opazujeta sokolskega mladeniča in sokolsko mladenko, pijoča na izviru sokolske misli. Tudi naslovna slika nam priča za koga je namenjen »Sokolič«, kaj je njegova naloga in kakšna je njegova vsebina.

Pa še dve risbi krasita letošnje številke »Sokoliča«, to sta vinjeti za dopise in za Glasnik. Pomen teh dveh slik boste sami razumeli.

Tudi vsak članek »Sokoliča« bo imel letos svoj sokolski okrasek, to je začetno črko ali inicijalko. Ti okraski predstavljajo sokolsko deco

in naraščaj pri raznih telovadnih vajah. Tako vas bo »Sokolič« vselej, kadar ga boste vzeli v roke, spominjal na važne sokolske naloge, ki jih mora vršiti vsak član naše sokolske družine. Telovadba in pravo sokolsko življenje, to je medsebojna ljubezen, čistost duha in govora, disciplina, ljubezen do domovine, vestnost in točnost, to so naše dolžnosti. Naj ne bo med nami nikogar, ki ne bi živel pravega sokolskega življenja!

Vsebina lista ostane približno taka, kakor je bila doslej. Poleg člankov sokolske idejne vsebine bo prinašal »Sokolič« tudi poučne spise in razne telovadne vaje za deco in naraščaj. Vrhutega bomo začeli v prihodnji številki priobčevati daljšo gledališko igro, ki bo primerna za našo sokolsko mladino in jo bodo naraščajniki tudi lahko uprizorili na sokolskih akademijah. Med igro se izvajajo tudi proste in rajalne vaje. Kot novost bomo prinašali v prihodnje »Prednjaško šolo«, to bodo navodila za one naraščajnike, ki se posebno zanimajo za Sokolstvo in ki želijo postati nekdanji sokolski prednjaki. Tako bo imel »Sokolič« dovolj gradiva za vse svoje prijatelje.

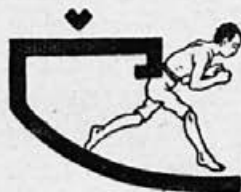
Zaradi velikih tiskarskih stroškov smo morali zvišati naročnino na 16 Din letno. Ako boste zbirali redno vsak mesec prispevke za naročnino »Sokoliča«, potem vam plačevanje naročnine ne bo delalo težav. Bratje in sestre, ki vodite vrste naraščaja in dece, pa zbirajte naročnino v mesečnih obrokih in število naših naročnikov in čitateljev se bo izdatno pomnožilo, kar bo v korist vsej naši sokolski organizaciji.

DUŠAN M. BOGUNOVIĆ:

O govoru.

Istina i laž.

Čovek, koji svagda i na svakom mestu i u svima prilikama govori istinu, naziva se istinoljubiv. Istinu ljubiti i istinu govoriti, to je vrlina, koja mora da krasi svakoga čoveka. Vredi li ta istina za sve ostale ljudi, tim više вреди za nas članove Sokolstva, jer mi Sokoli treba kako svojom spoljašnošću tako i unutrašnjošću budemo uzor celome našem društvu i narodu. Pa koji čovek govori istinu? Onaj, koji od sebe ne da ni jedne reči, sloga, pa ni pokreta ni pogleda, koji ne odgovara istinitosti. Jednom rečju istinu i pravdu ljubi i govori onaj, kod koga svake reč sledi delu. Otac Sokolstva dr. Tyrš kazao je lepo: »Ne samo lepo govoriti i misliti, već i lepo raditi.« Vi kao člani

sokolske omladine zapamtite, da samo onda ako istinito i pravo govorite svagdje i na svakom mestu, u školi, u domu, pred učiteljem i svakim mladim i starijim, samo onda ste vi zaista pravi članovi sokolske omladine. Pa i ako za istinu morate da pretrpíte, budite tako jaki i sokolski odgojeni, da volite podneti sve muke za pravdu i istinu, jer istina u životu uvek je pobedila i pobeđivat će. Pogledajte u prošlost istorije vaše pa ćete videti, da su naši najbolji prvaci stradavali, ali su uvek istinu govorili i samo zato ostavili nama svetle obraze narodnoga poštenja i niko nam ne sme da kaže, da smo narod, koji ne govori istinu i pravdu. I baš zato, što su naši prvaci bili taki, zato smo bili poštovani i cenjeni, zato nam je i ta vrlina pomogla da dođemo do slobode, samostalnosti i ujedinjenja. A vi, članovi sokolske omladine vi svakom svojom rečju, pokretom, okom pokažite da se u Sokolstvu odgojíte tako, da ljubíte i govoríte uvek istinu i da ste za nju voljni umreti i da je odgajanje istine jedan deo našega sokolskega vaspitanja.

Protivno od istine jeste laž. Mnogo i mnogo dete u školi, u domu pa na žalosti u Sokolu ima naviku lagati i zabašnjivati zla dela. To je jedno veliko zlo, koje može samo kratko vreme da koristi, ali končno izade delo na videlo. Nema u životu ni jedne laži ni zla čina, koji se ne bi posle otkrio. Lepo kaže naš narod: »Zaklela se zemlja raj, da se svake tajne znaju.« Čim dalje baš ostaje sakrivena tim nastaju i gore posledice, jer zlo delo jednoga stvara zlo delo drugoga i trećega, a u društvu, u školi i domu, a naročito u Sokolu, gde se laže, nema uspeha ni napretka. Nema reči kojom bi svaki od nas trebao da ukori lažljivca. A šta da kažemo za članove Sokolstva? Pa kako je moguće biti zdrav dušom i telom, ako na duši ima jednu bolest, koja se naziva laž. Pazite! Kao što lečimo svaku telesnu manu vežbanjem, isto tako treba da lečimo i svaku duševnu manu vežbanjem. Dogodi li se u životu na nesreću sviju nas i ostalih, da si zaista lagao, tad se makar u zadnji čas trgni i priznaj, jer i to je jedna vrlina. Priznaš li, tad si se počeo popravljati, ponosniji si i čišći pa i vredniji za naše društvo. Ne priznaš li, tebi se više neće nikad verovati pa ako i istinu kažeš. Ali ni sama laž ne bi bila tako veliko zlo, kad i za nje ne bi sledilo još veće zlo, a to je: Čovek, koji se nauči lagati, privikne se i drugim zločestim delima. Njegova se duša sve više i više kvari. Takav mladić postaje kradljivac, povlači ga po sudu, zatvorima i tako uništi sreću svoju i svojih roditelja. Mesto da danas sutra postane sretnim i zadovoljnim čovekom, on završava svoj život prezren od sveta i ljudi.

Čovek lažac nema mira ni u snu: večito se boji progonstva.

Vi, koji ste članovi velike naše sokolske porodice i koj hoćete da naš narod bude zdrav, sretan i dugovečan, dužni ste, da svagde i na svakom mestu govoríte istinu i da ljubíte pravdu. Opazíte li, da koji

vaš brat ili sestra ne govori istinu, opomenite ga, da za Sokola nije laž nego istina. Ljubite, mili Sokolići, pravdu ne samo rečju nego i delom!

Kolikogod govorili i ljubili istinu, isto toliko borite se proti laži. Ne bojte se ni zapreka ni neprilika! Setite se naših najboljih sinova, koji su svoje duše ispustili na kocu i konopcu za pravdu i istinu.

Njihova smrt donela je nama život, jer da su oni lagali, nikad — zapamtite dobro! ne bi došli mi do slobode i ujedinjenja. Govoriti istinu, ljubiti pravdu, moriti laž, popravljati onoga, koji laže, jesu vrline i dužnosti svakoga člana velike sokolske porodice.

C. HOČEVAR:

Naša povelja!

ratec! Z velikim veseljem hodiš v sokolsko telovadnico, komaj pričakuješ ure, da se veselo natelovadiš v telovadnici ali na telovadišču. Vem, katere vaje so ti najljubše. Rad skačeš čez kozo, se igraš, tekaš in dr. Vem tudi, da ti redovne vaje najmanj ugajajo, akoravno ti pripoveduje prednjak, da so te prav tako potrebne in koristne, kakor vaje na orodju. Pri redovnih vajah se navadiš hitro misliti, skupnega dela, reda itd. »Razumem,« bodeš pritrjeval, »vendar so mi redovne vaje suhoparne, ker mi ne dovoljujejo, da bi se kretal samovoljno, da bi napravil vajo nekoliko hitreje ali malo lepše kakor sosed. Vedno moram paziti na povelja in na sotelovadca. Ako se le eden obrne malo hitreje ali počasneje, se to opazi in se skazi celoten utis, vendar lepo je gledati vrsto, kadar delajo vsi enakomerno.«

Povsod, kjerkoli vstopiš v sokolsko telovadnico — bodisi na naši severni meji ali na skrajnem jugu naše domovine, bodeš slišal poveljevanje pa tudi enako izvajanje naših redovnih vaj. Povsod ista povelja, povsod ista izvedba. Smo člani največje slovanske organizacije, ki se prostovoljno pokorava pravilom in načelom. Kakor so povsod ena povelja, povsod ena izvedba, tako moramo biti vsi in vselej enega duha in ene misli.

Naša povelja tudi niso tako suhoparna, kakor si ti misliš, povedo ti mnogo, mnogo zlatih naukov ti dajejo na pot v življenje. Poslušaj!

Pozor!

V telovadnici je vse živo, zbrani so že skoraj vsi in pričakujejo začetek telovadne ure. Tukaj vidiš skupino naraščajnikov, ki veselo skačejo, tam zopet dva tekmujeta, kdo zna boljše plezati, vsakdo je zaposlen

pri svojem najljubšem orodju. Prednjak mirno gleda in s paznim očesom motri mlade telovadce. Naenkrat zadoni v telovadnici kratko in jedrnatu povelje: »Pozor!« Kakor bi prešinil slehernega električni tok, tako ostanejo vsi na mestu mirni in gledajo na prednjaka. Ni ga, ki bi to povelje preslišal, kdor je bil na orodju, je prekinil svojo vajo in pričakuje novo povelje.

Pozor v življenju! Hočeš postati dober človek, poslušaj vedno ljudi, ki jim zaupaš in veš, da ti žele dobro. Delaj vedno samo to, kar ti napoveduje tvoje dobro srce in kar lahko napraviš v pričo vseh ljudi. Pomni vedno, da hočeš postati dober človek človeške družbe. Pozor pred ljudmi, ki te hočejo spraviti na napačna pota. Sokolstvo ima mnogo nasprotnikov, kakor vsaka velika organizacija. Čuvaj se teh! Bodi pripravljen vedno delati za Sokolstvo. Sokoli ne služimo sami sebi, naše delo je posvečeno narodu. O se b a n i č , c e l o t a v s e , je naše geslo! Bodimo vedno čuvarji naše domovine! Ako bo ta v nevarnosti, ji hočemo vedno služiti. Ko zaori preko planin in ravnin »Pozor!«, pusti svoje delo brez obotavljanja, bodi pripravljen, da stopiš v službo domovine, da jo varuješ pred sovražnikom.

Pozor naj ti zveni vedno v ušesih, zakaj tvoji osebni sovražniki, sovražniki Sokolstva in domovine ne mirujejo nikdar.

V vrsto zbor!

Nekaj trenutkov opazuje prednjak mirno svoje telovadce. Ko se prepriča, da so vsi pripravljeni, poveljuje: »V vrsto zbor!« Vsi se v najkrajšem času zberejo po velikosti v vrsto pred njim.

»Zbor« se glasi v življenju premnogokrat. Potrebujemo mož, ki so vedno pripravljeni pomagati bratom. Vidimo pa ljudi, katerih srce ne čuti z bližnjimi. Ti pa, zavedaj se vedno svojih dolžnosti in pomagaj komur moreš. V zbor Sokoli, se je že opetovano glasil in se bode še glasil. Vsak v sokolski vrsti je poklican ne glede na stan in poklic, da vstopi v vrsto sokolskih delavcev in dela v prosep Sokolstva. Naj ne bo nikogar, ki bi držal roke križem, ki bi pustil druge delati, sam pa bi gledal. Vsi imamo enake pravice in enake dolžnosti.

Pride pa čas, da skliče zbor domovina, tedaj se uvrsti v krdelo, ki bode stalo kakor zid na njenem braniku. Ne izbiraj mesta, postavi se na prostor, ki tvoji duševni in telesni zmožnosti najbolj pritiče in kjer te najnujnejše potrebujejo. Ne sili med velike, ako si majhen, bodi skromen, »majhni bodo povišani...« in »kdor visoko leta, nizko pade.« Vsak v vrsti je enako potreben. (Konec prih.)

Nekoji znameniti ljudi iz prošlosti o igri.

vo ga na, opet nam priča o igri. Ta već smo čuli o tome dosta, pomisli će mnogi od mojih mladih čitatelja i čitateljica.

E, nije to tako, — ja ću njima, — jer ako se o nekoj stvari hoće da ima jasan i širok pojam, moramo je osvetliti sa svih strana, tim više, ako je stvar teža, zamršenija. Iz školskog iskustva znate, da se pravi pojam n. pr. o prirodopisu, fizici i drugim predmetima, ne može steći nakon jednog predavanja, nego tek iza više njih, a mogu se protegnuti na više godina poučavanja.

Tako je i kod igre. Kako smo do sada videli, igra je usko spojena sa telesnim i duševnim razvojem čoveka. Radi toga o tako važnoj stvari, koja zaseca u naš život, mora svaki izobraženiji čovek imati neko znanje, ako hoće iz nje crpsti razne blagodati.

Stari Grci i Rimljani davali su igri široko značenje. Ko od vas pozna grčki i latinski jezik, znaće, da reč *ludus* ne znači samo igru, nego u širem značenju i vežbu, kojom se telesno i duševno usavršuje, zatim školu, a *magister ludi* u širem smislu znači i učitelj, školnik. Grčka reč *σχολή* ne znači samo škola, nego oporavak igra.

Već iz toga vidimo, da ova dva naroda nisu smatrala školu kao neku ukočenu, strogu zgradu, u kojoj se samo mudrost solila, a igralište kao mesto, u kojem je pustopašnost dece dolazila do izražaja, nego je škola pomagala, da se i telo jača, a igralište, da se i duh i razum razvija. Oba pojma skupa su srasla, jedan drugog je upotpunjavao i našli najboljeg tumača u onoj poznatoj: zdrav duh u zdravu telu. I tek ovakao duh stvara klasična dela, kojima se svet divi, dela, koja prolaze kroz povest čovečanstva kao sunce, koji oko sebe svetlost siplje.

Srednji vek, shvaća ljudski život kao pripremu za drugi bolji život, koji nas čeka iza smrti. Svoj um ima čovek usredotočiti na jednu tačku: u nabožno promatranje života na drugom svetu, u tlačenje svih pobuda tela i duha, koji ga u tom smetaju. I igru, kao pomoćno sredstvo za jačanje tela i za razvoj uma i duha, ugušavali su upravo fanatičkom preteranošću. N. pr. pravom kršćaninu zabranjeno je pohađanje kazališta, cirkuskih igara, kasačkih utakmica. I igra šaha bila je zabranjena, i smetati se nije bilo dozvoljeno.

Sve to trajalo je, dok ne dođe doba renesanse, koja pravi konac te tamne dobe zastoja i nastavlja život, kojemu su Grci i Rimljani temelj udarili. Telesni odgoj, a s njime i igra i njezino značenje u životu deteta dobiva malo po malo svoje pravilno shvaćanje i postaje predmetom proučavanja.

Sve ovo biće jasnije, ako se navede, što su o igri sudili nekoji znameniti naučenjaci staroga, srednjeg i novoga veka do Fröbela, o kojemu ćete kašnje pobliže čuti.

Kod Grka imamo dva pisca, koji su pravilno uočili i naglasili važnost igre: Plato i Aristoteles. Plato upozoruje na važnost odgoja u mladahnim godinama, jer kaže, kakao odgoj dobljemo u toj dobi, takav će ostati trajno zasaden kroz čitav život. Da se postigne valjan odgoj, on nam preporučuje, sem ostaloga i igre i duhovite šale. Igre i šale neka budu pristojne, ako hoćemo da postanemo valjani ljudi, a vi i onako dobro znate, da onaj, ko se u mladim danima nauči na nepristojne igre i šale, ostaje i u kasnijoj dobi nepristojan i pokvaren. Igra treba da je vesela, živahna, da vas ojača, učini okretnijima. Mrtva, mlohava igra odviše vas zaleni, razneži. Kod igranja vladaće red, da se nanj u najmladoj dobi priviknete. Nemojte igre prebirati ni svojevolumno svaki čas menjati, jer time postajete prevrtljivi i nestalni ljudi.

I Aristoteles ima pravilan sud o važnosti igara. Vi svi znate u kojoj dobi se počima polaziti školu, ali nije svaki od vas pomislio, koji je uzrok, da se baš u tim godinama morate odreći veseloga pređašnjega života i početi ozbiljnim radom na školskoj klupi. Odgovor je kratak: borba za život i opstanak, zahteva, da se počmete na život pripravljati, čim ste nešto telesno i duševno razvijeni. Prije ne, jer, kako veli i Aristoteles, svako učenje ili teži rad pred petom godinom škodi vašemu rastu. Ali on vas nepušta, da ni prije pete godine lenčarite. Da se očuvate od nerada i naučite na kretanje, treba da se latite i pristojnih igara, zgodnih za tu dobu. Njima ćemo podražavati i ozbiljne stvarima, koje nas čekaju u životu. Kako vidite i igra ima zadaću, da vas uvede u ozbiljan život i pripravi nanj.

Od rimskih pisaca najdublje je shvatio važnost igara za dečju dobu M. Fabius Quintilianus. Spominjemo njegovih par najizrazitijih redaka: »Ja se radujem kad vidim igranje dece, jer se ne može očekivati od njih, da će kod učenja biti marljiva; učenje je uvek žalosno i pokazuje se mlitavo naprama veseloj živahnosti, tih godina. U igrama najasnije dolaze na površinu razne sklonosti dece, koje treba obuzdavati ili razvijati. Najzgodnije su one igre, koje oštre pamet.

Videli smo kako se u srednjem veku shvaća zadatak zemaljskog života. Nije čudo ako jedan od najvećih crkvenih pisaca Augustin, smatra igru kao nešto sasvim nekorisna, što duh muti; igra je gubitak vremena, koje se mora upotrebiti na učenje. Sem toga navode igre vrlo često decu na greh.

Škola, koja je u srednjem veku bila tamnica dečjega duha, dobiva za dobe renesanse šire, naravnije, slobodoumnije obzorje u pogledu

pouke. I igra dobiva svoje značenje kao odgojni čimbenik. Prednjači Italija sa Vittorinom da Feltre (god. 1378.—1446.), zatim sto godina kasnije Francuska sa Rabelaisom, a još kasnije, koncem šesnaestog veka, sa Montaignom.

(Nastavit će se.)

DR. LJ. KUŠČER:

Prednjaška šola.

(Naraščajnikom 16 in 17 let starim.)

em, da željno čakate na tisti dan, ko vas bratje pozovejo v svoj krog kot enakopravne člane, ko vas sestre sprejmejo v svojo sredo kot enakopravne članice. Društvena pravila določajo starostno mejo (18 let) za ta pristop. Vam, ki v enem do dveh letih pričakujete ta svoj sokolski »rojstni dan«, je namenjen ta članek.

Vse pravice članstva postanejo tudi vaše, čim se izvrši ta prehod. Razumljivo je, da se jih že v pričakovanju veselite. Imejmo pa pred očmi, da ne bi bilo lepo in ne sokolsko, misliti samo na pravice in ne tudi na dolžnosti.

»Bližam se sokolskemu članstvu, pripravljati se moram že sedaj na svoje članske pravice in dolžnosti, na svoje delovanje v Sokolu sploh.« taka je vaša misel, smernice za to pripravo pa naj podajo sledeči odstavki.

S ponosom se smete zavedati tega, ako vstopite med člane in članice navdušeni za sokolsko stvar in temeljito pripravljani za svoje delo, le tako bo od vas mladih imelo društvo največje koristi. O navdušenju ne smem dvomiti — saj se obračam samo do vas, ki ste se že z vso ljubeznijo oklenili sokolstva. V čem pa tiči ta priprava?

1. Delati hočete za sokolstvo. Pred vsakim delom si pa moram biti na jasnem o njegovem namenu in pomenu. Zato se ne smete zdaj več zadovoljiti samo z onim znanjem o sokolstvu, ki vam ga nudi sama telovadna ura, tako rekoč mimogrede; vaša naloga je zdaj prodreti v globino misli onega življenjskega nazora, ki ga nakratko zovemo »sokolsko idejo«. Kaj hoče sokolstvo, kaj je njegov pomen za posameznika, za narod? — Dozoreli ste za jasne, obsežne odgovore na ta vprašanja. Iščite jih! V njih imate kažipot za vse vaše bodoče sokolsko delovanje.

Iščite te odgovore v pogovorih z brati in s sestrami, pri katerih ste že v svojih mladih letih instinktivno začutili pravo sokolsko prepri-

čanje, iščite jih v pogovoru s svojimi vaditelji, med seboj; zvest tovariš pa vam mora postati tudi sokolska knjiga: »Sokolič«, kakor doslej — toda tudi članstvu namenjeni sokolski tisk — vam zdaj ni več nerazumljiv.

2. Telovadnica je naše glavno torišče; tam si kujemo močne mišice, tam kujemo sokolske značaje. Tukaj pa par besed o sami telesni vzgoji v vaši starosti. Bližate se samostojnemu delovanju v življenju. »Kaj bom vse storil! Kaj bom vse s svojim delom ustvaril!« — to je vas dobrih v našem naraščaju nestrpno pričakovanje. Zato vam bodi telesno zdravje kot predpogoj vašega uspešnega delovanja v bodočnosti, vaša sveta briga. Med temeljne kamne sokolstva spada spoznanje tega predpogoja.

Ne telovadim več samo zato, ker me veselijo visoki skoki, hiter tek, vrhunske vaje. Telovadim v pričakovanju svojega življenja, da si zanj sam ustvarim zdravo, odporno, krepko telo, da postavim čvrstega služabnika v službo naroda!

»Telovadnica« — ni vam treba povedati, da je povsod telovadnica, kjer se urimo in krepimo: naše zbirališče in svetišče, pa tudi travnik, gozd, planine, jezero itd. V zaprti telovadnici ne pozabite odprte: v zadnjih letih ste, kjer še sami lahko širite svoje prsi — izleti v prirodo, na hribe, plavanje — to so sredstva. Kmalu vam prenehajo rasti kosti; potem bo prepozno: takšni boste, kakršne ste se sami napravili!

Zato pa dodajte absolutno rednemu obisku telovadbe še vse, kar morete storiti za svoj telesni razvoj. Predvsem pa ne podirajte tega, kar vam je narava darovala in kar ste si sami pridobili: telo vam bodi sveto! Kje je prava pot, to sami veste; stranpoti vabijo — Sokol je dovolj močan, da ostane na pravi poti. Alkohol uničuje dandanes cele dele našega naroda — vse sokolstvo je zastoj, če tega propadanja ne zajezimo. Nikotin izpreminja milijarde v dim. Kje je Tvoja pot, naraščaj?

3. »Kje pa bo naše delo v sokolstvu najbolj potrebno, kje to naj-uspešnejše?« — to vprašanje je povsem na mestu.

Na vseh concih in krajih.

Sokolstvo vas čaka — vsakega tam, kamor ga vabi njegova individualna nadarjenost. Toda predvsem vas kliče eno polje, najbolj obdelovano, najmanj obdelano v svoji neizmernosti. Vzgojo vsega naroda hoče vršiti sokolstvo, — zanjo pa rabi požrtvovalno četo vzgojiteljev — prednjakov in prednjačic. To je pač najtežja naloga, ki jo moreš prevzeti v sokolski organizaciji, da se sam temu sokolstvu posvetiš popolnoma in hočeš postati njegov propovednik. Okolu Tebe naj se zbirajo novi Sokoli, nove Sokolice; Ti jih boš učil, Ti jih boš vzgajal, Ti jim boš oblikoval telesa in značaje.

Bodi prednjak! Bodi prednjačica! kliče sokolstvo najboljšim med vami.

Biti hočem prednjak! Biti hočem prednjačica! To je vaš odgovor.

Sklep je resen. Naloga je težka, najtežja; saj pomeni razen zahteve po dobrih telovadnih možnostih in sokolskem značaju še zahtevo po ogromnem strokovnem znanju, ki zahteva dolgoleten študij.

Olajša naj vam ga zanimanje in — vsaj v njegovem začetku tudi »Sokolič«: za vas bodoče prednjake in prednjačice bo prinašal odslej stalne prispevke v novi rubriki »Prednjaška šola«.

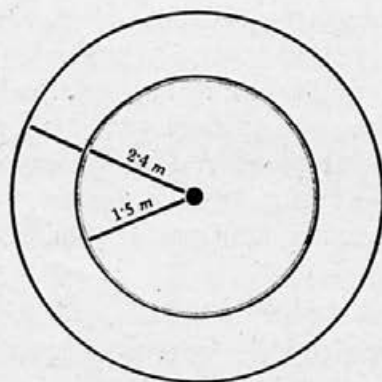
JANKO JAZBEC:

Slikovite proste vježbe u kolu.

Prvo kolo: ovo se kolo dijeli u 3 sastava, svaki se sastav sastoji od $8\frac{1}{4}$ takta, a vježba se 2 ili 4 puta. Podesna glazbena pratnja (koju treba osporiti za $\frac{1}{4}$ propisne brzine): Pospišil, ženske proste, Prag 1912, prva tri sastava.

Ove su vježbe određene za ženski naraštaj, a mogu se vježbati i spojeno sa članicama. čime se slikovitost vježbe samo povećava uslijed jače izmjene boja. U tom slučaju članice uvrste u skup »C«.

Oblik kola:

Ovo se kolo može vježbati u dvorani i vani. Krugove označiš u dvorani magnelijom, vani drobnim pjeskom. Vježbačica ima 20, od ovih odaberi 10 manjih i mladjih, koje ćemo nazvati zbog lakšeg razumijevanja »bjele« (kratko »B«), a ostalih 10 većih i starijih (ove mogu biti i članice) imenovati ćemo »crvene« (kratko »C«); veličina vježbačica u svakom od ovih dviju skupova neka bude po mogućnosti jednaka.

Nastup: »u red«, prva »B«, druga »C« i tako izmjenično dalje, a osim toga odbrojsh ovako poredane vježbačice u dvojice, prve i druge, to jeste prva »B« i prva »C« vježbačica sačinjavaju prvu dvojicu, druge dvije drugu, treće opet prvu i tako redom dalje, a onda povedeš ovako odbrojene vježbačice »u redu« na vanjski krug pravcem na lijevo. Nakon postrojenja u vrstu čelom unutra izvedu vježbačice razmak:

ruke vilično podbočiti (nakon ovog nastupa nalaze se u kolu »bijele« na desnoj strani »crvenih«). Odmor običan, odstup po volji.

Čim se izvede položaj »nadručiti« u kakovom god obliku, u vezi je s time: podignuti glavu, pogled gore, ako nije izričito drukčije određeno. U ovome ustrajamo, dok ruke ne predju u drugi, niži položaj.

U više su doba navedene promjene položajeva samo za pojedine dijelove ili česti tijela; ovo je razumijeti tako da ostali dijelovi tijela u to vrijeme izdrže u prijašnjem svom položaju, bez da se to izričito spomene.

Početni stav: spetni, priručiti, pjesnice otvorene.

»C« (»crvene«).

»B« (»bijele«).

I. sastav.

I. »je«-	Iskoračni stav d. u stranu — ruke vilično podbočiti, hrbat spreda;	Iskoračni stav l. napred u usponu — ruke kao »C«;
»dan«	poskok odrazom d. i doskokom l. na mjesto, gdje je stajala prije d. u stav; odnožiti d.;	prinožiti d. u stav spetni u usponu,
»dva«	iskoračni stav d. u stranu;	iskoračni stav l. napred u usponu (na unutarnji krug);
»i«	lukom na d. prednožni stav l.;	prinožiti d. u stav spetni u usponu;
»tri«	prinožiti l. u stav spetni i ispad d. natrag (bez zaklona) — predručiti l. gore, pjesnica svinuta za vrijeme gibanja dolje, na svršetku osovi se, dlan napred,	iskoračni stav l. napred u usponu;
»j«	—	$\frac{1}{2}$ okreta d. u odnožni stav l. (d. se noga spusti na pruženo stopalo na unutarnjem krugu) — d. kroz priručenje odručiti gore, dlan dolje.
»če«-	—	—
»tir«	—	—
II. »je«-	Dići i uspraviti se, stav zanožni d. — predručiti l. pjesnica ravno, dlan dolje;	$\frac{1}{2}$ okreta l. u stav prednožni l. — kroz priručenje (obim rukama) predručiti, dlan dolje;
»dan«	—	—
»dva«	sagnuti l. predlakticom vodoravno u pravcu d. ramena;	sagnuti d. predlakticom vodoravno u pravcu u l. ramena;
»i«	kroz priručenje odručiti d. dlan dolje;	—
»tri«	skučiti predručno d. predlaktica skrižno preko l. predlaktice.	sagnuti l. predlakticom vodoravno u pravcu d. ramena, skrižno ispod desne predlaktice.
»i«	—	—
»če«-	—	—
»tir«	—	—
III. »je«-	Poklek d. — priručiti i	} polagano uložno nadručiti, predlaktice i pjesnice kao »C«;
»dan«	okrenuti dlanove napred van i kroz odručenje uložno nadručiti, predlaktice svinute (neznatno) unutra, dlan unutra;	
»dva«	predlaktice ispružiti i okrenuti dlanove napred;	isto kao »C«;

- »i« — —
- »tri« } polagano predklon u pokleku — predlaktice nadručno sagnuti, d.
 predručiti, pjesnice osoviti za vri- ispred l. obe vodoravno;
 »i« } jeme gibanja, dlan napred (pokri- —
 va tlo),
- »če« — — kroz prinoženje l. čučanj zanožno l. trup i l. noga su u ravnom kosom pravcu — predručiti gore (najkraćim putem) pjesnice osovljene, dlan napred (ruke su za pravo u vodoravnom položaju, uslijed predklona trupom).
- »tir« — —
- IV. »je« — Dići i uspraviti se (brzo), stav zanožni d. — svinuti pjesnice dolje za vrijeme gibanja, na svršetku pružiti ih ravno napred, dlan dolje;
- »dan« — — pjesnice izravnati, dlan dolje;
- »dva« prinožiti d. u stav spetni; prinožiti l. u stav spetni — odručiti $\frac{3}{4}$ dolje, pjesnice osoviti, prstima strance priručiti, pjesnice izravnati;
- »i« zanožni stav l.;
- »tri« $\frac{1}{4}$ okreta trupom na l. — zaručiti l. van donjim lukom, palac spreda, dignuti d. u predručenje gore van, glava nepromijenjeno; prednožni skrižni stav d. — uložno nadručiti d. unutarnjim čelnim lukom, predlaktica svinuta unutra, dlan unutra, l. predlakticom sagnuti priručno na leđja, dlan natrag — okret glave l.
- »i« l. vilično podbočiti, hrbat spreda. — —
- »če« — — —
- »tir« — — —
- V. »je« — $\frac{1}{2}$ okreta l. u stav zanožni l. — predručiti d. gore, dlan dolje — glava ravno; isto kao »C«;
- »dan« uhvatiti d. desnu ruku parne »B« vježbačice; iskoračni stav l. napred van u usponu;
- »dva« iskoračni stav l. napred u usponu (u smjeru trupa); iskoračni stav d. napred u usponu;
- »i« $\frac{1}{2}$ okreta d. iskoračni stav d. napred u usponu (na unut. krug); iskoračni stav l. napred unutra na vanjski krug cijelim okretom d. u prednožni stav d. van;
- »tri« prednožni iskrižni stav l. (vježbačica nalazi se u kosom položaju); prinožiti d. u stav spetni;
- »i« $\frac{3}{4}$ okreta d. u stav spetni na unut. krugu čelom van, smjerom na središtu između parne »B« vježb. i njezine susjede;
- »če« predručiti $\frac{1}{4}$ van, d. još uvijek spojena sa rukom parne vježbačice, spojiti l. sa lijevom rukom neparne »B« vježbačice, predručiti van, d. izdržati, l. uhvatiti lijevu ruku neparne »C« vježbačice.
- »tir« — —

(Nastaviće se.)

Rad naraštaja Sokolskog društva I. u Zagrebu.

Prednjački zbor i prosvetno odeljenje Sokolskog društva I. u Zagrebu, posvećuju veliku pažnju odgoju sokolskoga pomlatka, naročito u ovo zimsko doba.

Sami članovi pomlatka priređuju svoja naraštajska posela, na kojima iztupa: pevačko i diletansko odeljenje sa pesmama i komadima. Naraštajci i naraštajke deklamuju sokolske pesme, čitaju članke iz »Sokolica« pred ostalim naraštajem, udaraju u glasovir, sviraju na violinu i slično. U svakom ovom poselu ne nedostaje ni telovežbenih tačaka te je uvek pola programa telovežbe. Naraštaj sam sastavlja govore, koje tom prilikom drže. Ovakva posela su dobro posećana i traju od 5—8 sati, a donasaju društvu materijalne koristi. Svakih 14 dana održava se ovakva posela, a svakoga utorka priređuje brat Dr. Jovo Mrvoš filmska prikazivanja iz oblasti zdravlja i Sokolstva.

Naraštaj je na dan krštenja mladega kraljevića i našega najmladega brata priredilo poselo — sakupilo vrlo lepu knjigu, koja ima korice u stilu narodnega veća iz Turopolja (Hrvatska) i u tu knjigu potpisao se na taj dan ceo naraštaj ovoga društva. Knjiga će biti odnešena kao dar mladome Kraljeviću, neka se seća kad poraste, da ga se toga dana, kad se krstio setila sokolska deca — njegova braća i sestrice.

Poročilo o akademiji sokolskega društva v Trbovljah.

V nedeljo dne 6. januarja 1924. smo se zopet po daljšem odmoru divili naši sokolski mladini.

Ker nastane običajno po vsaki večji telovadni prireditvi nekaka telovadna pavza, zato smo sklepali tudi pri našem društvu, da se ni nadejati po župnem zletu v avgustu, oziroma po naraščajevem dnevu septembra v Celju kakšne nove prireditve. Toda naše domneve so nas tokrat varale, zakaj ako prav so se med tem vršile dramske predstave, se je vendar posvetilo vso pozornost telovadbi, in že po preteku treh mesecev je bilo možno prirediti telovadno akademijo. Da nismo občutili tako hudega pomanjkanja vaditeljskih moči, zakaj vsa telovadba je skoraj izključno na ramah br. načelnika Kostanjška, bi nam pač bilo mnogo olajšano delo in akademija bi se mogla vsaj najmanj mesec dni prej vršiti. Treba je pač mnogo nesebičnega navdušenja za našo sveto sokolsko stvar in v tem pogledu vsa čast br. načelniku.

Iz desetih točk sestavljen spored, ki je trajal nad 2 uri, nam je predstavil najrazličnejše telovadne slike vestno pripravljene članstva in naraščaja.

Naraščajnica Olga Krežetova je z dobro deklamirano pesmico »Pesem iredentistov« otvorila akademijo. Nato je prikoralo lahko 15 ženske dece v dvorano ter je skoraj brezhibno izvajala primerno sestavljene proste vaje za deco iz l. 1920. Uspeh je bil dober. Sledila jim je moška

deca — tudi 15 po številu — z »Naprejem«, ki ga je sestavil br. načelnik. Svojo nalogo so rešili dečki prav častno in opazili smo viden napredek od jeseni, kar je zasluga br. Torija. Za njimi je došlo 6 telovadcev in 8 telovadk, izvajali so posebno sestavljene vaje na skladbo »Pozdrav Gorenjski«. Tudi to izvajanje je bilo dobro, opazilo pa se je pri nekaterih telovadcih in telovadkah nesigurnost in izvedba ni prišla do prave veljave. Za članstvom je sledil zopet naraščaj. Petorica dečkov je podala tri sestave francoskega boksa. Izvedba je bila točna in naraščajniki so želi kakor običajno vrlo zasluženno pohvalo. Pod vodstvom s. Zlatice Kuharjeve je prikorakalo prožnih korakov 7 naraščajnic v dvorano, ki so izvajale težke vaje članic iz praškega vsesokolskega zleta l. 1920. Kakor je bilo prej opažati strumnost moških gibov pri boksu, tako smo sedaj opazili vso mehko in ljubkost ženskih kretenj. Izvajale so dolgo sestavo vaj skoraj brezhibno in težko je reči, v koliko so nadkrijevale moški naraščaj, ki je imel doslej v izvedbi vedno prvo mesto. Videl se je uspeh neumornega dela s. Kuharjeve. Naraščajnice so bile za njihov trud poplačane z odobravanjem od strani občinstva.

Za naraščajem je nastopila pod vodstvom br. Hlastana domača vrsta na orodju, in sicer na drogu in bradlji. Videli smo nekaj krasno uspehlih vrhunških vaj, žal, da so nekateri telovadci preveč zaupali svojim prvim uspehom ter si otežkočili že prej določene vaje, katerih izvedba pa ni bila več elegantna in točna. V tem pogledu bi nam bile ljubše lažje sestave, pač pa te sigurno izvedene. V splošnem je nastop vrste pokazal mnogo več, nego smo pričakovali in društvo je lahko zadovoljno z uspehom.

Za vajami na orodju je nastopilo zopet 6 naraščajnic v belih oblekah, izvajale

so občinstvu priljubljene ritmične proste vaje br. Švarcvalda po godbi »Večer na Savi«. Izvedba, če prav je zbudila med občinstvom viharno odobravanje, ni bila popolnoma točna, vendar pa smo za naše razmere bili zadovoljni z nastopom.

Po izvedbi naraščajnic je pokazalo 10 članic že na župnem zletu izvajane krasne vaje s kiji iz vsesokol. zleta v Ljubljani l. 1922. Nastop in izvedba sta bila točna in mnogo dovršenejša nego na župnem zletu. Z zadovoljstvom smo sledili posameznim dovršenim kretnjam naših sester.

Za njimi so nastopili še enkrat naraščajnice in deca v petih skupinah, ki so izvajale ljubke tekalne vaje »Konjičke«, tudi ta točka je bila jako posrečena in vihar-nih ovacij ni bilo konca.

Še enkrat je sledila orodna telovadba, in sicer nastop iz gostov in domačinov kombinirane vrste na drogu in bradlji. Dasi smo že prej videli nekaj krasnih vaj, smo bli sedaj skoraj očarani od preciznosti in elegancije posameznih telovadcev. Težke vrhunške vaje so bile izvajane skoraj igranje, in z občudovanjem smo zrli telovadce, ki so pokazali toliko dovršenosti, telesne moči in lepote. Videli smo zopet uspehe prave sokolske telovadbe.

Kot gostje so nastopili še zagorski naraščajniki z jako dobro izvajanim dr. Murnikovim »Carmen« in za zaključek je moralo naše društvo na splošno željo ponoviti še »Konjičke«.

Ako primerjamo našo prireditev s prireditvami iz prejšnjih let, smo lahko zadovoljni in z mirno vestjo lahko bilježimo lep napredek. Zasluga gre največ br. načelniku in tistim bratom voditeljem in sestrkam voditeljicam, ki so posvetili vso svojo voljo sokolski misli ter z neumorno vztrajnostjo in ljubeznijo posvečali vsak svoj prosti trenotek telovadnici.

Tone Kuhar.

Osnutki za sokolski naraščajski znak.

Kakor smo poročali že preteklo leto je starešinstvo J. S. S. razpisalo natečaj z nagrado za osnutke, po katerih se bo izdelal znak za sokolski naraščaj. Natečaju se je odzvalo lepo število jugoslovenskih umetnikov iz raznih krajev naše domovine. Sokolskemu Savezu je bilo vposlanih 20 osnutkov v mavcu in 14 slik. Savezno starešinstvo je naprosilo odbor Strokovnega združenja jugoslovenskih oblikujočih umetnikov v Ljubljani, da oceni vposlane osnutke z ozirom na umetniško vrednost, kateri prošnji se je odbor radevoljno odzval. Savezno starešinstvo pa je izvolilo poseben odsek, ki mu je bila poverjena naloga, da izbere izmed vposlanih osnutkov najprimernejšega, oziraje se pri tem tudi na mnenje, ki ga poda odbor umetnikov. V odsek, ki mu je predsedoval Savezni starosta br. dr. Ravnihar, so bili imenovani bratje Gangl in Čobal kot zastopnika starešinstva, Ahčin in Poženel kot zastopnika Saveznega T. O. in br. Bogunović kot zastopnik Sokolske župe v Zagrebu, ki je obljubila izplačati nagrado v znesku 5000 Din. Ta komisija se je sestala k seji dne 12. januarja v Savezni pisarni. Pregledala je vse vposlane osnutke in določila kot najboljšega onega pod šifro J. K. ter mu obenem določila nagrado 5000 Din. Vrhutega je priporočila Saveznemu starešinstvu v nakup še devet osnutkov, in sicer one pod gesli: Sarajevo, Plamen, Triglav 1., Sokol-zmagovalec, A. S. I., A. S. II., 11. 12. 23., Zvestoba in Bodočnost. Ocena

slik ni prišla v poštev, ker niso odgovarjale razpisu niti po obliki niti po vrednosti in idejni vsebini. Isti osnutek kakor Savezna komisija je priznal za najboljši tudi umetniški odbor, ki je predlagal, da se naroči umetniku, ki je izdelal osnutek, da ga izdela bolj plastično, predno se ga uporabi za znak. Tudi Savezna komisija si je ta predlog osvojila.

Nato so se pred komisijo odprli zavitki, v katerih so bila imena umetnikov, ki so vposlali osnutke. Ugotovilo se je, da je izdelal sprejeti osnutek kipar Ilija Kolarović iz Paračina v Srbiji. Tudi za ostale osnutke so se ugotovila imena umetnikov, ki so iz Maribora, Ljubljane, Sarajeva in Splita.

Br. Bogunović je sporočil, da bo izplačal nagrado v znesku 5000 Din br. dr. Oton Gavrančič, starosta Sokolske župe Zagreb iz lastnih sredstev, nakar je komisija sklenila predlagati Saveznemu starešinstvu, da se pokloni br. dr. Gavrančiču v znak hvaležnosti bronasti odlitek sprejetega osnutka.

Savezno starešinstvo je vse predloge komisije odobrilo in izreklo br. dr. Gavrančiču bratsko zahvalo. Slika sprejetega osnutka se predloži predsedstvu ČOS, da se odloči, ako sprejme naš znak tudi za češki sokolski naraščaj.

Jugoslovenski sokolski naraščaj je dobil v bratu dr. Gavrančiču velikega prijatelja, ki je s svojim dobrohotnim činom pokazal, kako mu je pri srcu naša sokolska

mladina. Uverjeni smo da se bodo Sokolliči in Sokolličice izkazale hvaležne br. dr. Gavrančiču s pridnim in vestnim sokolskim delom.

Sprejeti osnutek za naraščajski znak predstavlja mladega Sokolliča, ki stoji z levo nogo v odnožni stoji, lehti pa ima razpete v odročenju. Mladega telovadca krije ptič sokol z desno perutjo čez spodnji del života, sokolovo truplo in leva perut pa se nahajata za Sokolličem, tako da celotna slika predstavlja naraščajnika, ki vežba pod zaščito in okriljem sokola. Ta misel je lepa in tudi dobro izražena. Sliko osnutka prinesemo v prihodnji številki »Sokolliča«.

Naši sokolski listi poslani kraljevi pisarni v Beograd. Ker je mladi kraljevič Peter sprejet med jugoslovenski sokolski naraščaj, je izročilo Savezno starešinstvo Sokolskemu društvu I v Zagrebu lepo vezana letnika Sokolliča in Sokolskega Glasnika iz l. 1923. ter letošnji sokolski koledar z naročilom, da jih odda kraljevi pisarni v Beogradu ob priliki izleta, ki ga je priredilo Sokolsko društvo I. iz Zagreba v Beograd dne 18. januarja 1924.

Sokolski Glasnik bo v letošnjem letu izhajal dvakrat mesečno in bo imel kot prilogo »Jugoslovenski Sokol« kot sokolsko revijo. Sokolski Glasnik velja za vse leto s prilogo 32 Din.

Sestanek ruskih Sokolov v Pragi. Po božiču se je vršil v Pragi sestanek ruskih Sokolov, ki živijo kot begunci izven Rusije. Največ Sokolov je došlo iz Češkoslovaške in Jugoslavije pa tudi iz ostalih evropskih držav so bili zastopani. Sestanku je predsedoval starosta ruskega Sokola v Pragi profesor br. Vergusa. Razprave so trajale 5 dni. Rusko Sokolstvo v tujini (tudi v Ameriki) šteje danes 15.000 telovadcev in telovadk. Na sestanku je bilo sklenjeno, da bodo imeli Rusi samostojne odseke pod vodstvom naših sokolskih društev. Samostojni odseki pa se združijo v rusko sokolsko zvezo, ki se ustanovi ob Žižkovih jubilejnih slavnostih v Taboru na Češkem. kamor priredijo zlet ruski Sokoli iz vsega sveta. Ruska sokolska zveza vstopi v češko-jugoslovensko sokolsko zvezo, ki se bo

s tem spremenila v slovansko sokolsko zvezo.

Večje prireditve jugoslovenskega Sokolstva. Jugoslovensko Sokolstvo bo imelo v tekočem letu dva pokrajinska zleta in sokolski sabor. Prvi pokrajinski zlet bo na Vidovdan v Sarajevu v proslavo 10letnice sarajevskih dogodkov. Drugi pokrajinski zlet bo od 15.—17. avgusta v Zagrebu kjer se bo vršil tudi drugi sokolski sabor dne 18. avgusta. Na obeh pokrajinskih zletih bosta nastopila tudi naraščaj in deca. Jugoslovenska tekmovalna vrsta se udeleži tudi olimpijade v Parizu, kjer nastopi pri telovadni tekmi v dneh od 17. do 23. julija.

Iz uredništva. Sokolskemu društvu v Sarajevu. Pride prihodnjič. — Bratu L. F., Ptuj: Dopise brez popolnega podpisa ne sprejemamo, vrhutega poslano ni zrelo za tisk. — Zdravo!

Novе knjige.

Mejaši. Povest iz davnih dni. Odrasli mladini napisala **Ilika Waštetova.** Izdala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena 23 Din.

Pisateljica je poklonila slovenski mladini krasno zgodovinsko povest, kakršne ne pozna naša literatura. Snov je vzeta iz zgodovine Slovencev, štirinajst let po Samovi smrti. Dejanje se vrši v tolminski okolici, na zemlji, ki so se je po svetovni vojni polastili Italijani. Povest lepo opisuje junaške boje Slovencev z Longobardi in Franki ter oriše staroslovenske običaje iz časov, ko so Slovenci častili še svoje slovanske bogove. — Knjiga je tako zanimiva in lepa, da bi jo moral čitati vsak sokolski naraščajnik in vsaka naraščajnica.

V isti založbi so izšle še tele knjige za mladino, ki jih toplo priporočamo: **Zvonimir Kosem: Ej prijateljčki!** Cena 15 Din. — Vsebuje 14 kratkih povestic, primernih za našo deco.

Simon Jenko: Zbrani spisi za mladino. Priredila Fr. Erjavec in P. Flere. Cena 28 Din. — Vsebuje: Jenkov življenjepis. — Pesmi. — Pripovedne pesnitve. — Povesti. — Tolmač.

